

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ ഉത്തരകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

യമരാവണയോർയുദ്ധം യമേന രാവണവധാർഥമുത്ഥാപിതസ്യ
കാലദണ്ഡസ്യ ബ്രഹ്മണ ആജ്ഞയാ നിവർത്തനം വിജയിനോ
രാവണസ്യ യമലോകാത് പ്രസ്ഥാനം ച

സ തസ്യ തു മഹാനാദം
ശ്രുത്വാ വൈവസ്വതഃ പ്രഭുഃ |
ശത്രും വിജയിനം മേനേ
സ്വബലസ്യ ച സങ്ക്ഷയം || 7.22.1 ||

സ ഹി യോധാൻ ഹതാൻ മത്വാ
ക്രോധസംരക്തലോചനഃ |
അബ്രവീത് ത്വരിതഃ സൂതം
രഥോ മേ ഉപനീയതാം || 7.22.2 ||

തസ്യ സൂതസ്തദാ ദിവ്യ -
മുപസ്ഥാപ്യ മഹാരഥം |
സ്ഥിതഃ സ ച മഹാതേജാ
അധ്യാരോഹത തം രഥം || 7.22.3 ||

പ്രാസമുദ്ഗരഹസ്തശ്ച
മൃത്യുസ്തസ്യാഗ്രതഃ സ്ഥിതഃ |

യേന സങ്ക്ഷിപ്യതേ സർവം
ത്രൈലോക്യമിദമവ്യയം || 7.22.4 ||

കാലദണ്ഡസ്തു പാർശ്വസ്ഥോ
മൂർതിമാനസ്യ ചാഭവത് |
യമപ്രഹരണം ദിവ്യം
തേജസാ ജ്വലദഗ്നിവത് || 7.22.5 ||

തസ്യ പാർശ്വേഷു നിച്ഛിദ്രാഃ
കാലപാശാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ |
പാവകസ്തപർശസങ്കാശഃ
സ്ഥിതോ മുർത്തശ്ച മുദ്ഗരഃ || 7.22.6 ||

തതോ ലോകത്രയം ക്ഷുബ്ധ -
മകമ്പന്ത ദിവൗകസഃ |
കാലം ദൃഷ്ട്വാ തഥാ ക്രുദ്ധം
സർവലോകഭയാവഹം || 7.22.7 ||

തതസ്ത്വചോദയത് സൂത -
സ്താനശ്ചാൻ രൂചിരപ്രഭാൻ |
പ്രയയൗ ഭീമസന്നാദോ
യത്ര രക്ഷഃപതിഃ സ്ഥിതഃ || 7.22.8 ||

മുഹൂർത്തേന യഥം തേ തു
ഹയാ ഹരിഹയോപമാഃ |
പ്രാപയൻ മനസസ്തുൽയാ
യത്ര തത് പ്രസ്തുതം രണം || 7.22.9 ||

ദൃഷ്ട്വാ തഥൈവ വികൃതം
രഥം മൃത്യുസമൻവിതം |

സചിവാ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
സഹസാ വിപ്രദുദ്രുവുഃ || 7.22.10 ||

ലഘുസത്തൃതയാ തേ ഹി
നഷ്ടസംജ്ഞാ ഭയാർദിതാഃ |
നേഹ യോദ്ധും സമർഥാഃ സ്ഥ
ഇത്യുക്ത്വാ പ്രയയുർദിശഃ || 7.22.11 ||

സ തു തം താദൃശം ദൃഷ്ട്വാ
രഥം ലോകഭയാവഹം |
നാക്ഷുഭൃത ദശഗ്രീവോ
ന ചാപി ഭയമാവിശത് || 7.22.12 ||

സ തു രാവണമാസാദ്യ
വ്യസൃജ്ജ്വൽതിതോമരാൻ |
യഥോ മർമാണി സക്രൂദ്ധോ
രാവണസ്യ ന്യകൃന്തത || 7.22.13 ||

രാവണസ്തു തതഃ സ്വസ്ഥഃ
ശരവർഷം മുഥോച ഹ |
തസ്ഥിൻ വൈവസ്വതരഥേ
തോയവർഷമിവാംബുദഃ || 7.22.14 ||

തതോ മഹാശക്തിശതൈഃ
പാത്യമാനൈർമഹോരസി |
നാശകുനോത് പ്രതികർതും സ
രാക്ഷസഃ ശൽയപീഡിതഃ || 7.22.15 ||

ഏവം നാനാപ്രഹരണൈ -
ര്യഥേനാമിത്രകർഷിണാ |

സപ്തരാത്രം കൃതഃ സംഖ്യേ
വിസംജേന്താ വിമുഖോ രിപുഃ || 7.22.16 ||

തദാസ്സീത് തുമുലം യുദ്ധം
യമരാക്ഷസയോർദ്വയോഃ |
ജയമാകാങ്ക്ഷതോർവീര
സമരേഷ്യനിവർതിനോഃ || 7.22.17 ||

തതോ ദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ
സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |
പ്രജാപതിം പുരസ്കൃത്യ
സമേതാസ്തദ്രണാജിരേ || 7.22.18 ||

സംവർത ഇവ ലോകാനാം
യുധ്യതോരഭവത് തദാ |
രാക്ഷസാനാം ച മുഖ്യസ്യ
പ്രേതാനാമീശ്വരസ്യ ച || 7.22.19 ||

രാക്ഷസേന്ദ്രോപി വിസ്ഫാർയ
ചാപമിന്ദ്രാശനിപ്രഭം |
നിരന്തരമിവാകാശം
കുർവൻ ബാണാംസ്തതോസ്സുജത് || 7.22.20 ||

മൃത്യും ചതുർഭിർവിശിഖൈഃ
സൂതം സപ്തഭിരാർദയത് |
യഥം ശതസഹസ്രേണ
ശീഘ്രം മർമസ്വതാഡയത് || 7.22.21 ||

തതഃ ക്രുദ്ധസ്യ വദനാദ്
യമസ്യ സമജായത |

ജ്വാലാമാലീ സനിഃശ്വാസഃ

സധൂമഃ കോപപാവകഃ || 7.22.22 ||

തദാശ്ചര്യമഥോ ദൃഷ്ട്വാ

ദേവദാനവസന്നിധൗ |

പ്രഹർഷിതൗ സുസംരബ്ധൗ

മൃത്യുകാലൗ ബഭൂവതുഃ || 7.22.23 ||

തതോ മൃത്യുഃ ക്രുദ്ധതരോ

വൈവസ്വതമഭാഷത |

മുഞ്ച മാം സമരേ യാവ -

ദ്ധൻമീമം പാപരാക്ഷസം || 7.22.24 ||

നൈഷാ രക്ഷോ ഭവേദദ്യ

മർയാദാ ഹി നിസർഗതഃ |

ഹിരണ്യകശിപുഃ ശ്രീമാൻ

നമുചിഃ ശംബരസ്തഥാ || 7.22.25 ||

നിസന്ദിർധൂമകേതുശ്ച

ബലിർവൈരോചനോഽപി ച |

ശംഭുർദൈത്യോ മഹാരാജോ

വൃത്രോ ബാണസ്തഥൈവ ച || 7.22.26 ||

രാജർഷയഃ ശാസ്ത്രവിദോ

ഗന്ധർവാഃ സമഹാരഗാഃ |

ഋഷയഃ പന്നഗാ ദൈത്യാ

യക്ഷാശ്ച ഹൃപ്സരോഗണാഃ || 7.22.27 ||

യുഗാന്തപരിവർതേ ച

പൃഥിവീ സമഹാർണവാ |

ക്ഷയം നീതാ മഹാരാജ
സപർവതസരിദ്രുമാ || 7.22.28 ||

ഏതേ ചാൻയേ ച ബഹവോ
ബലവന്തോ ദുരാസദാഃ |
വിനിപന്നാ മയാ ദൃഷ്ടാഃ
കിമുതായം നിശാചരഃ || 7.22.29 ||

മുഞ്ച മാം സാധു ധർമ്മജ്ഞ
യാവദേനം നിഹൻമൃഹം |
നഹി കശ്ചിൻമയാ ദൃഷ്ടോ
ബലവാനപി ജീവതി || 7.22.30 ||

ബലം മമ ന ഖൽവേത -
ൻമർയാദൈഷാ നിസർഗതഃ |
സ ദൃഷ്ടോ ന മയാ കാല
മുഹൂർത്തമപി ജീവതി || 7.22.31 ||

തസ്യൈവം വചനം ശ്രുത്വാ
ധർമ്മരാജഃ പ്രതാപവാൻ |
അബ്രവീത് തത്ര തം മൃത്യും
ത്വം തിഷ്ഠേനം നിഹൻമൃഹം || 7.22.32 ||

തതഃ സംരക്തനയനഃ
ക്രൂദ്ധോ വൈവസ്വതഃ പ്രഭുഃ |
കാലദണ്ഡമമോഘം തു
തോലയാമാസ പാണിനാ || 7.22.33 ||

യസ്യ പാർശ്വേഷു നിഹിതാഃ
കാലപാശാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ |

പാവകാശനിസങ്കാശോ

മുദ്ഗരോ മുർതിമാൻ സ്ഥിതഃ || 7.22.34 ||

ദർശനാദേവ യഃ പ്രാണാൻ

പ്രാണിനാമപി കർഷതി |

കിം പുനഃ സ്പൃശമാനസ്യ

പാത്യമാനസ്യ വാ പുനഃ || 7.22.35 ||

സ ജ്വാലാപരിവാരസ്തു

നിർദഹന്നിവ രാക്ഷസം |

തേന സ്പൃഷ്ടോ ബലവതാ

മഹാപ്രഹരണോഽസ്ഫുരത് || 7.22.36 ||

തതോ വിദുദ്രുവുഃ സർവേ

തസ്മാത് ത്രസ്താ രണാജിരേ |

സുരാശ്ച ക്ഷുഭിതാഃ സർവേ

ദ്യുഷ്ട്വാ ദണ്ഡാദ്യതം യഥം || 7.22.37 ||

തസ്മിൻ പ്രഹർതുകാമേ തു

യമേ ദണ്ഡേന രാവണം |

യഥം പിതാമഹഃ സാക്ഷാദ്

ദർശയിത്യേദമബ്രവീത് || 7.22.38 ||

വൈവസ്വത മഹാബാഹോ

ന ഖൽവമിതവിക്രമ |

ന ഹന്തവ്യസ്ത്വയൈതേന

ദണ്ഡേനൈഷ നിശാചരഃ || 7.22.39 ||

വരഃ ഖലു മയൈതസ്ഥൈ

ദത്തസ്ത്രിദശപുംഗവ |

സ ത്വയാ നാനൃതഃ കാർയോ
യൻമയാ വ്യാഹൃതം വചഃ || 7.22.40 ||

യോ ഹി മാമനൃതം കുർയാദ്
ദേവോ വാ മാനുഷോഽപി വാ |
ത്രൈലോക്യമനൃതം തേന
കൃതം സ്യാന്നാത്ര സംശയഃ || 7.22.41 ||

കൃദ്ധേന വിപ്രമുക്തോഽയം
നിർവിശേഷം പ്രിയാപ്രിയേ |
പ്രജാഃ സംഹരതേ രൗദ്രോ
ലോകത്രയഭയാവഹഃ || 7.22.42 ||

അമോഘോ ഹ്യേഷ സർവേഷാം
പ്രാണിനാമമിതപ്രഭഃ |
കാലദണ്ഡാ മയാ സൃഷ്ടഃ
പൂർവം മൃത്യുപുരസ്കൃതഃ || 7.22.43 ||

തന്ന ഖൽവേഷ തേ സൗമ്യ
പാത്ര്യാ രാവണമൂർധനി |
നഹ്യസ്ഥിൻ പതിതേ കശ്ചി -
ൻമുഹൂർത്തമപി ജീവതി || 7.22.44 ||

യദി ഹ്യസ്ഥിൻ നിപതിതേ
ന മ്രിയേതൈഷ രാക്ഷസഃ |
മ്രിയതേ വാ ദശഗ്രീവ -
സ്തദാപ്യുഭയതോഽനൃതം || 7.22.45 ||

തന്നിവർതയ ലങ്കേശാദ്
ദണ്ഡമേതം സമുദ്യതം |

സത്യം ച മാം കുരുഷ്യാദ്യ
ലോകാംസ്ത്വം യദ്യവേഷസേ || 7.22.46 ||

ഏവമുക്തസ്തു ധർമാത്മാ
പ്രത്യുവാച യമസ്തദാ |
ഏഷ വ്യാവർതിതോ ദണ്ഡഃ
പ്രഭവിഷ്ണുർഹി നോ ഭവാൻ || 7.22.47 ||

കിം ത്വിദാനീം മയാ ശക്യം
കർതും രണഗതേന ഹി |
ന മയാ യദ്യയം ശക്യോ
ഹന്തും വരപുരസ്കൃതഃ || 7.22.48 ||

ഏഷ തസ്മാത് പ്രണശ്യാമി
ദർശനാദസ്യ രക്ഷസഃ |
ഇത്യുക്ത്വാ സരഥഃ സാശ്വ -
സ്തത്രൈത്രവാനന്തരധീയത || 7.22.49 ||

ദശഗ്രീവസ്തു തം ജിത്വാ
നാമ വിശ്രാവ്യ ചാത്മനഃ |
ആരുഹ്യ പുഷ്പകം ഭൂയോ
നിഷ്ക്രാന്തോ യമസാദനാത് || 7.22.50 ||

സ തു വൈവസ്വതോ ദേവൈഃ
സഹ ബ്രഹ്മപുരോഗമൈഃ |
ജഗാമ ത്രിദിവം ഹൃഷ്ടോ
നാരദശ്ച മഹാമുനിഃ || 7.22.51 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
ഉത്തരകാണ്ഡേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||